

Aan de voorzitter Provinciale Staten van Zeeland
p/a Statengriffie

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Toezegging gedeputeerde Vael nr. 7 en nr. 8	297960		

Middelburg, 19 december 2023

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de vergadering van Provinciale Staten van 10 november jl. heeft Gedeputeerde Vael een tweetal toezeggingen gedaan. Toezegging nummer 7 betreft de tussenrapportage over de hoeveelheid zand die beschikbaar is in de Noordzee. Toezegging nummer 8 betreffende het verstrekken van landbouwsubsidies. Deze brief zal in gaan op beide toezeggingen.

Toezegging nummer 7

De toezegging van Gedeputeerde Vael luidt als volgt:

“We zullen uitzoeken waar de discrepantie zit tussen de tussenrapportage van de Deltacommissaris en de ons verder beschikbare informatie over de hoeveelheid zand die beschikbaar is in de Noordzee om projecten vorm te gaan geven.”

Naar aanleiding van de vraag van dhr. Versluijs (D66) over of voldoende zand beschikbaar is voor het uitvoeren van suppleties bij verdere zeespiegelstijging kan worden verwezen naar de Tussenbalans van het kennisprogramma zeespiegelstijging en het bijbehorende achtergronddocument over de sedimentbehoefte van het Nederlandse kuststelsel bij toegenomen zeespiegelstijging.

In de tussenbalans van het kennisprogramma Zeespiegelstijging is de volgende tekst opgenomen:

“...Als we de kustlijn met zandsuppleties op zijn plaats willen houden, is daar tot 5 meter zeespiegelstijging 35-65 miljoen m³ zand per jaar voor nodig (gemiddeld over de hele periode vanaf nu). In totaal komt dat neer op maximaal 11,7 miljard kuub zand in 2200. In de Noordzee is veel zand aanwezig, maar het moet ook beschikbaar zijn voor het kustonderhoud op lange termijn. Uitgaande van de huidige manier van zandwinnen is ongeveer 2-6 miljard kuub zand beschikbaar binnen de aangewezen gebieden...”

Op basis van deze tekst zou je kunnen veronderstellen dat er op de lange termijn mogelijk een tekort aan zand ontstaat. Dan wordt echter wel een extreem scenario van 5 meter zeespiegelstijging met maximale zandbehoefte afgezet tegen de huidige manier van zandwinnen. Deze conclusie achten wij dan ook op basis van de op dit moment beschikbare informatie als te voorbarig.

In tussenbalans staat bovendien dat:

“...Nieuwe ontwikkelingen in de Noordzee kunnen de winning van het zand verder onder druk zetten, denk bijvoorbeeld aan windmolens en kabels op de bodem van de Noordzee. Ook kan de vraag naar zand voor andere doeleinden toenemen, zoals voor woningbouw en infrastructuur. In het Kennisprogramma Zeespiegelstijging wordt daarom onderzocht hoe meer zand te winnen is in de huidige zandwingebieden. Het is van belang om meer gebieden aan te wijzen als zandwingebied. Daarnaast is het te overwegen om een bepaalde hoeveelheid zand te reserveren voor toekomstig kustonderhoud. Daarnaast brengt het Kennisprogramma Zeespiegelstijging de komende jaren in beeld of het mogelijk is de zandsuppleties te optimaliseren, zodat minder zand nodig is om de kustlijn op zijn plaats te houden conform de huidige strategie...”

In de komende jaren zal dus moeten blijken in hoeverre de huidige manier van zandwinnen kan worden geoptimaliseerd, er meer zandwingebieden in de Noordzee kunnen worden aangewezen en in hoeverre het beschikbare zand ook kan worden gereserveerd voor toekomstig kustonderhoud.

Deze teksten uit de tussenbalans zijn gebaseerd op het rapport: *“Sedimentbehoefte voor het Nederlandse kuststelsel bij toegenomen zeespiegelstijging”*. Dat door Deltares in opdracht van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging is opgesteld. In dit rapport is met name gekeken naar de sedimentbehoefte voor het actieve kuststelsel en de houdbaarheid van de wettelijk gewaarborgde basiskustlijn. Voor Zeeland behoort de Noordzeekust van Zeeuws Vlaanderen en de koppen van de eilanden tot het actieve kuststelsel. De deltabekken behoren hier niet toe.

Onderzocht is in hoeverre de zogenaamde basiskustlijn geborgd kan worden door zandsuppleties in scenario's van lage en snellere zeespiegelstijging. Uitkomst hiervan is dat de huidige strategie van zandsuppleties goed is vol te houden ook bij enkele meters zeespiegelstijging. Gesteld wordt dat zelfs bij sterkere zeespiegelstijging de mogelijkheden rondom zandsuppletie niet de beperkende factor gaan zijn.

Daarbij is het van belang dat zorgvuldig wordt omgegaan met de beschikbare zandvoorraden en de bereikbaarheid hiervan. Deze kan onder druk komen te staan door toename van ontwikkelingen op de Noordzee (o.a. windmolenparken). Gesteld wordt dat zand het Nederlandse 'goud' voor adaptief kustbeheer is en dat ook voor komende generaties genoeg zand beschikbaar moet blijven tegen aanvaardbare kosten.

Dit vraagt om een goede landelijke regie op (nieuwe) ontwikkelingen in de Noordzee en een reservering van de zandvoorraden. Om die reden wordt in de 'water en bodem- sturend brief' van de minister van Infrastructuur en Waterstaat ook aangegeven dat kustuitbreiding (zeewaarts) vooralsnog niet wordt toegestaan om onnodige druk op de aanwezige zandvoorraad te voorkomen.

In de tussenbalans van het kennisprogramma Zeespiegelstijging wordt dit als volgt geformuleerd:

“...We kunnen de kustlijn met zandsuppleties op zijn plaats houden, ook bij zeespiegelstijging. Dure versterkingen van waterkeringen langs de kust zijn hierdoor op minder plaatsen en minder snel nodig. Zandsuppleties sluiten aan bij de natuurlijke processen en we kunnen ze flexibel aanpassen als de zeespiegel sneller of minder snel stijgt. Bij toenemende zeespiegelstijging is steeds meer zand nodig om de kustlijn op zijn plaats te houden. Bij 1 meter zeespiegelstijging gaat het om 1,5-3 keer zoveel zand als nu (gemiddeld 16-35 miljoen m³/jaar), bij 5 meter zeespiegelstijging om 3-6 keer zoveel zand (gemiddeld 35-65 miljoen m³/jaar). Tot 5 meter zeespiegelstijging is het in theorie mogelijk om genoeg zand uit de Noordzee te winnen voor kustlijnonderhoud, maar dat gaat niet vanzelf.

We moeten op meer plaatsen en tot grotere diepte zand winnen dan nu is toegestaan en de suppleties optimaliseren. En vooral ook: borgen dat toekomstige generaties het zand kunnen inzetten voor kustonderhoud. Als het benodigde zand van verder op zee moet komen, nemen de kosten per kuub zand met 20-25% toe. Als we de kustlijn volgens het huidige beleid op zijn plaats houden met suppleties, kunnen de duinen op de meeste plaatsen op natuurlijke wijze meegroeien met de zeespiegelstijging. We hoeven ze voorlopig niet te versterken: tot 3 meter zeespiegelstijging blijven ze in ieder geval sterk genoeg. Bij kustplaatsen zijn wel versterkingen nodig, omdat de duinen daar niet kunnen meegroeien.

Op basis van bovenstaande concluderen wij dat er voor de korte termijn (tot 2050) en middellange termijn (2100) geen sprake is van een tekort aan zand voor het uitvoeren van de benodigde suppleties. Voor de periode na 2100 is deze vraag sterk afhankelijk van de manier waarop we met onze huidige zandvoorraden in de Noordzee omgaan. Gelet op de opgenomen aanbevelingen in beide rapporten gaan wij ervan uit dat dit ook voor de periode na 2100 voldoende waarborg biedt om te mogen veronderstellen dat tegen die tijd ook sprake zal zijn van voldoende zand om bij de meer extremere scenario's van zeespiegelstijging de kustlijn te blijven suppleren voor onze waterveiligheid.

Toezegging nummer 8

“We zullen nagaan in hoeverre het verstrekken van landbouwsubsidies (wat nu op basis van loting wordt gedaan) ook op andere manieren zou kunnen worden aangepakt, om ervoor te zorgen dat elke ondernemer een bepaalde vorm van subsidie toegekend kan krijgen.”

De juridische grondslag voor het toekennen van landbouwsubsidies vanuit het NSP-GLB is de Verordening Europese Landbouwsubsidies 2023-2027 Zeeland (hierna: Verordening). Deze Verordening is door Provinciale Staten vastgesteld op 14 juli 2023 (nummer 321423). Artikel 1.12 van de Verordening gaat in op de verdelingswijze van subsidies. Artikel 1.12 luidt:

Artikel 1.12 Verdelingswijze

1. *Gedeputeerde Staten verdelen het subsidieplafond:*
 - a. *a. op volgorde van binnenkomst van de aanvragen, waarbij in aanvulling op artikel 1.2 in het openstellingsbesluit wordt bepaald welk minimumaantal punten de aanvraag moet halen;*
 - b. *op volgorde van rangschikking van de aanvragen op basis van selectiecriteria;*
 - c. *op volgorde van rangschikking van de aanvragen op basis van een investeringslijst.*
2. *Indien wordt gekozen voor verdeling van het subsidieplafond op volgorde van binnenkomst van de volledige aanvragen:*
 - a. *komt de aanvraag die het eerst is binnengekomen, het eerst voor subsidie in aanmerking;*
 - b. *geldt, indien een subsidieaanvraag nog niet volledig is, voor het bepalen van de onderlinge rangschikking voor de verdeling van de subsidie de dag waarop de subsidieaanvraag volledig is als datum van binnenkomst;*
 - c. *vindt, indien het subsidieplafond op enige dag dreigt te worden overschreden en de volgorde van die aanvragen niet op grond van het tijdstip van binnenkomst kan worden vastgesteld, rangschikking van de op die dag binnengekomen volledige subsidieaanvragen plaats door middel van loting, in aanwezigheid van een notaris;*
 - d. *wordt de trekking schriftelijk vastgelegd door de notaris, waarbij de aanvragen worden gerangschikt in volgorde van trekking;*
 - e. *wordt de subsidie verdeeld over opeenvolgende aanvragen in de rangschikking die volledig gehonoreerd kunnen worden.*
3. *Indien wordt gekozen voor verdeling van het subsidieplafond op volgorde van rangschikking van de aanvragen op basis van selectiecriteria:*
 - a. *wordt de rangschikking bepaald door het totaal aantal punten dat wordt behaald op basis van de selectiecriteria;*
 - b. *kan per selectie criterium 0 tot en met 5 punten worden behaald, waarbij Gedeputeerde Staten in aanvulling op artikel 1.2 in een openstellingsbesluit per selectie criterium een wegingsfactor van 1, 2, 3 of 4 vaststellen;*

- c. wordt het aantal punten van een aanvraag bepaald door per selectie criterium de score te vermenigvuldigen met de aangegeven weging van het criterium en alle zo verkregen punten op te tellen.*
- 4. Tenzij in het openstellingsbesluit een hoger te behalen percentage is bepaald, wordt een aanvraag als bedoeld in het derde lid niet gehonoreerd indien de aanvraag minder dan 60% van het totaal aantal te behalen punten heeft behaald.*
- 5. Indien wordt gekozen voor verdeling van het subsidieplafond op volgorde van rangschikking van de aanvragen op basis van een investeringslijst:
 - a. stellen Gedeputeerde Staten per interventie in het openstellingsbesluit een investeringslijst vast met het aantal per investeringscategorie te behalen punten;*
 - b. wordt de rangschikking bepaald door het aantal punten dat wordt behaald op basis van toepassing van de investeringslijst;*
 - c. wordt bij een aanvraag bestaande uit twee of meer investeringen binnen één van de investeringscategorieën, bedoeld onder a, voor de rangschikking het aan de investeringen toegekende aantal punten opgeteld en vervolgens door het aantal investeringen gedeeld.**
- 6. Indien toepassing van het derde of vijfde lid ertoe leidt dat aanvragen op een gelijk puntenaantal eindigen, wordt rangschikking van die aanvragen bepaald door loting.*
- 7. Indien sprake is van loting als bedoeld in het zesde lid geldt het volgende:
 - a. loting vindt plaats middels trekking in aanwezigheid van een notaris;*
 - b. de trekking wordt schriftelijk vastgelegd door de notaris;*
 - c. de eerst getrokken aanvraag wordt als hoogste gerangschikt;*
 - d. de hoogst gerangschikte aanvraag komt het eerst in aanmerking voor subsidie;*
 - e. subsidie wordt verdeeld over opeenvolgende aanvragen die volledig gehonoreerd kunnen worden.**

Op basis van artikel 1.12 wordt de lotingsprocedure alleen toegepast op het moment dat subsidiebudget overschreden wordt en er twee (of meer) aanvragen op dezelfde plek eindigen.

Tot op heden heeft de Provincie Zeeland bij het beschikken van haar landbouwsubsidies in het kader van POP3/POP3+ slechts één keer de lotingsprocedure toegepast. Er zijn echter ook subsidies die namens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit worden toegekend zoals de EHF (Europees Herstel Fonds) en productieve investeringen POP3+. Bij de landelijke regelingen hebben we als provincie Zeeland geen zeggenschap over de verdelingswijze.

Wij stellen voor om deze toezeggingen af te voeren van de lijst van toezeggingen.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

drs. M.C.J. Franken, secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.